

ÁTLAGOS IS KELL?

– nyílt levél az Egyesülés tagjainak és vándorainak

Ésszerűnek tűnt a decemberi számot úgy kialakítani, hogy a karácsonyi-újévi ajándékok egyikeként valamennyi tagszervezet és tag átadhassa a lapot volt és leendő megbízóinak, a direkt marketinget kikerülve erősítve piaci pozícióit. Hát ez csak részben jött be. A hirdetés-kísérleteknél egyenesen pánikot keltett a tagok részére biztosított hirdetési lehetőség. Még azt hiszik, hogy nincs munkánk, hogy már-már tönkrementünk. Ami igaz lehet, de egy hirdetés feltenné az i-re a pontot.

A tagok fele küldött anyagot, és némi finomítással többségük bemutatásra alkalmassá vált. Komoly dilemmát okozott, hogy érkeztek esszézerű, finoman fogalmazott szöveges anyagok. Ezek aránya a jövőben annak figyelembevételével alakul, hogy a következő lap legalább felének már tudományos igényességű, lektorált anyagnak kell lennie. Ez nem zárja ki, hogy igényes képekben bővelkedjenek a cikkek. Hisz a tudományos igényesség nem a PhD vagy DLA követelményeknek megfelelést jelenti.

Az Egyesülés szellemi holdudvarát aktivizálni kell. Kedvező lenne, ha olyan elemzések, tanulmányok, művész-bemutatók születnének, amelyek készítésébe az Egyesülés tagjai építészeti, művészettörténeti tanulmányok készítésében jártas társakat vonnának be. Egyelőre nem látható a fiatal korosztályban szakíró, elemző, kutató, aki az élő építészet hazai és külföldi áramlataiban otthonosan mozog.

A küldött anyagok kapcsán kísérletet tettem arra, hogy a problematikus művekre vagy azok előadásmódjára vonatkozó észrevételeimet az érintett alkotók részére megfogalmazzam. Abból kiindulva, hogy nincs rosszabb, mint amikor semmiféle érdemi reakció nincs, vagy helyhiányra és hasonlókra hivatkozva nem kerül a lapba a küldött anyag. Két ilyen kísérletnek vannak közérdekű vonatkozásai. Itt kell megköszönnöm az észrevételeimre adott reagálásokat, és engedjétek meg, hogy vázoljam a történéseket, úgy, ahogy én látom.

Az egyik esetben személyesen jeleztem, hogy x építésre váró épület rajzát mint nyers Kós-utánzatot, nem akarom megjelentetni. Azt a választ kaptam, hogy x tervet

tervtanácsn megdicsérték. Egyébként pedig átlagos tervező is kell. Tehetséges építészről hallani ezt – meredek volt.

A másik esetben egy díjnyertes tervet kértem közlésre, majd az érkezett anyagra az alábbi módon reagáltam: „Csupán a saját észrevételem írom le most. Megpróbálok olyan alkotásokat bemutatni, amelyek művészi építészeti teljesítményt tükröznek. A fenntarthatóság, energiatakarékosság bemutatott teljesítményét nagyra értékelem. Ha ehhez majd építőművészeti teljesítmény is társul, ami nyilván nem zárja ki a szintén nagyon szimpatikus puritánságot, akkor örömmel fogom (...) bemutatni a munkát.”

A válasz: „Az *Országépítő* szerkesztőjének olyan nyitott szemléletű embernek kéne lennie, aki mást is be tud fogadni és bemutatni, mint az Egyesülés fővonalába tartozó tervezők munkája. (...) Mindenképpen fontos lenne, hogy ne törjön pácát egy szerkesztő mások felett, akik máshogy terveznek (és gondolkoznak), mint ő.”

Ezek a kritikai véleményekre adott reakciók nem egyszerű visszavágások, hanem nagyon fontos jelzések: tudomásul kellene vennem, hogy a bemutatásra szánt anyagban tükröződő építőművészeti teljesítmény létét és jelentőségét nem kérdőjelezhetem meg.

Azért vállaltam az *Országépítő* szerkesztését, hogy legalább nemzetközi szinten elismertté váljon az Egyesülés építészeti és társadalomformáló teljesítménye. Mert a hazai építés elit (ritka kivétellel) évtizedek óta lazán lekezelet az Egyesülésben születő munkák egy részét, a sommás vélemények alapján a többségét. Innen nézzük a dilemmát!

Ahhoz, hogy ez a helyzet megváltozzon, nem tűnik jó útnak, ha az organikusnak mondott építészeti művelők a múlt századelő modernjeinek kompozíciós és részletalakító eredetisége nélkül igyekeznek „simulni”, hasonulni a hazai főáramhoz, az egyszerűség-tisztaság „elvű” építészeti felfogáshoz. És erről hallgatni nem lehet. Arról sem, ha a túlbonyolított, egymásra halmozott görbített-cakkozott formák giccse hajazó barkácsoló hozzáállásra utal-

nak, de alkotóik úgy vélik, hogy munkáik rokoníthatók Makovecz Imre és Csete György szabadon formált alkotásaival.

Ma még nem természetes, hogy véleményünket kis körökben világosan elmondjuk. Szerintem az Egyesülésben lassan húsz éve szinte csak a vándorok felvételénél fogalmazódnak meg építészeti elvek. Az *Országépítő* kapcsán sokan éveken át magukban füstölögtek, hogy munkáik, éppen a legjobbnak gondolt alkotásaik nem jelentek meg.

Ahhoz, hogy ne termelődjenek újra a sérelmek és belső feszültségek, kölcsönös odafigyelés és kommunikáció lesz szükséges. Ennek érdekében a jövőben is megfogalmazom az észrevételeim. Örülnék, ha ezeket és a válaszokat az érintettek kívánságára az Egyesülés tagjai körében megvitatnánk. Annak jegyében, hogy a nemzetközi szintre kilépés előfeltétele a bemutatott alkotásokban érvényesülő egyéni építőművész arculat. Az talán nem kétséges, hogy ennek az arculatnak összetéveszthetetlen, sajátos vizuális megnyilvánulások együttesében kellene megmutatkoznia. Hogy ez mennyire a világszemlélet nagyvonalúságán, a mély empátián és hasonlókon múlik, egyetlen nem-organikus építésszel hadd példázzam: Pécselt Pelényi Margit építőművészeti teljesítménye egyetlen görbület alkalmazása nélkül is, kompozíciójával egyéni összefogottságával, eleganciájával kiemelkedett a mintegy száz délnyugat-magyarországi építészalkotásaik közül. (Természetesen más jeles szereplők is voltak.)

Hivatkozott második véleményemben a díjazott épületből hiányoltam a művészi építészeti, másképpen: építőművészeti teljesítményt. Egy kiváló mestermunkából hiányoltam. Azon az alapon, hogy a Kós Károly Egyesülés értékszemlélete szerint az az építészeti teljesítmény, amely túl van a mesterségbeli alaposságon, és a hazai oktatásban még érvényes építészeti sablonok okos alkalmazásán. Költőiséget, lélekmengető hangulatot és hasonlókat kerestem, és a felületkialakításnál találtam is. De hiszen éppen ez az egész épületben folytatódni nem látszó érzékenység adott ötletet egy elemző számára, hogy az ilyen épü-

leteket posztorganikusnak nevezze. Azt jelezve a fogalmommal, hogy az építés az egészségesen hívős, semleges „egyszerűség” révén kikeveredett az organikuság bűvköréből. Csakhogy az elemző által posztorganikusnak titulált építészre éppen nem jellemző, hogy holmi felületreformmal együtt az egész épület „átszellemitéséről” is lemondtak volna.

A szerkesztő – a szerkesztő csapat felől megerősítést kívánó – kérései:

1. Vegyük komolyan a közlés alapkövetelményeit. Mert a múltban a fotók minősége és semmit-mondása vagy a szövegek csiszolatlanosága bőven adhatott okot a nem-közlésre. Legalábbis az elmúlt hónap tapasztalatai erre utalnak. A kért képminőséget a küldött anyag tizede produkálta. (Köztük az én anyagom is gyengének bizonyult.) A képek többsége nem mutatta be azt az épületet, amelynek részletei pedig kiváló alkotásra utaltak. Az alkotásokra vonatkozó adatok hiányosak voltak, a szöve-

gek között alig fordult elő olyan, amely az Egyesülés hitvallásával bármilyen kapcsolatot mutatott volna.

2. Ahhoz, hogy minden tag magáénak érezze a lapot, a kivitelező és beruházó tagszervezetek számára rendszeres bemutatkozási és hirdetési lehetőséget javasolok. A lap fenntartását segítő hirdetések arcúlatára vonatkozó követelményeket fokozatosan szigorítani javaslom. A lap támogatásának biztosítása érdekében nem szerencsés a terjedelem 10-15 százalékát meghaladó terjedelemben hirdetéseket közölni. Egyelőre azonban egy százaléknál tartunk.

3. Nem titok, hogy az Egyesülés jelenlegi és volt vándorai többségének (és nem csupán nekik) nem erőssége a művészi színvonalú szabadkézi rajz, egyáltalán a rajzok kézzel készítése. Így nem igazán érzékelhetik, miért mondja Makovecz Imre, hogy engedélyezési tervet géppel ne rajzoljanak. Merthogy a szabadkézi rajzban megjelenő költőiség, lélek-rezdülések el-

pusztulnak a gépi rajzokban, de legalábbis nincs mit átmenteni a gépi rajzba, ha nem jöttek létre előzetesen a véletlenek szikrázó finomságai. A szabadkézi rajzok nem arra való, hogy „a terv mögött rejlő időbefektetést, gondolkodás mennyiségét” azokon át ítéljük meg. Hálás vagyok ezért a kultúrát, de igaztalan vélekedésért. Mert esélyt ad arra, hogy világossá tegyük, milyen hatalmas előnye van az alkotónak, ha festői grafikai eszköztára bőséges.

Az Egyesülés halaszthatatlan feladata, hogy az egyébként egy-két év alatt kifejleszhető grafikai eszköztár elérését a vándorok számára elősegítse.

Az *Országépítő* erőssége lehet az, ha a megvalósult épületek létrehozásának indító mozzanatai az expresszív grafikai-festői megnyilvánulásokban megőrződnek. Aligha létezik nagyformátumú építőművész, akinek grafikai, festői vázlatai ne lennének egyenrangúak épületeik értékeivel.

a szerkesztő

A KÓS KÁROLY ALAPÍTVÁNY köszönetet mond mindazoknak, akik 2009-ben személyi jövedelemadójuk 1 százalékával támogatták. Az ebből a forrásból 2010-ben befolyt 125.353 forintot a Kós Károly Egyesülés Vándoriskolájának működtetésére fordítottuk. Kérjük, hogy 2011-ben is támogassák adójukból Alapítványunkat. Adószámunk: **19193580-2-42**

A KÓS KÁROLY EGYESÜLÉS ÖRÖKÖS TAGJAI: Kálmán István • Kampis Miklós • Makovecz Imre • **CÉGEK:** Archevil Kft. • AXIS Építés Iroda Kft. • BAUSYSTEM Építőipari Szolgáltató és Kereskedelmi Kft. • BEÖTHY & KISS Építésztervező és Geodéta Mérnökiroda Kft. • BODONYI Építész Kft. • Csíky és Társa Beruházás-szervező Kkt. • DÉVÉNYI ÉS TÁRSA ÉPÍTÉSZ Kft. • HADAS MÜTEREM Építész és Művészeti Kft. • KOMÁRY Építő Kft. • KÖR ÉPÍTÉSZ STÚDIÓ Kft. • KÖSZEGHY ÉPÍTÉSZET Kereskedelmi és Szolgáltató Bt. • KVADRUM Építész Kft. • MAKONA Építész Tervező és Vállalkozó Kft. • Mediterrán Kerámia Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. • MÉRMŰ 87 Építészeti és Geodéziai Kft. • PAGONY Táj- és Kertépítész Kft. • PARALEL Építésziroda Kft. • SÁROS és Társa Építésziroda Bt. • TÁJRAJZ Tájépítész Bt. • Tónus Építész és Mérnöki Tervező Kft. • Trilit Kft. • TRISKELL Épülettervező Ipari Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. • UNITEF-83 Műszaki Tervező és Fejlesztő Zrt. • Vándorépítész Tervező és Szolgáltató Kft. • **EGYÉNI TAGOK:** Balogh Levente • Bogos Ernő • Csémy Olivér • Ekler Károly • Eszenyi Ákos/Felvidéki Építész Műhely Kft. • Esztány Győző • Farkas Miklós/Pallér 2. Kft. • Frisch Mihály • Gerle János • Hayde Tibor/NRZST. Kft. • Litkei Tamás György/PM Design Kft. • Litomericzky Nándor • Müller Csaba • Papp Vilmos • **TÁMOGATÓK:** Bonex Építőipari Kft. • Compart Stúdió Kft. • Arker's Stúdió Kft. • Farkas Építésziroda • Felületkémia Kft. • Forma Rt. • HADAS MÜTEREM Építész és Művészeti Kft.

a Kós Károly Egyesülés folyóirata • Megjelenik negyedévenként • Kiadja az Egyesülés nevében a Kós Károly Alapítvány; 1034 Bp., Kecse utca 25., bankszámlaszám: 10402166-21629530-00000000 • Felelős kiadó: Dévényi Sándor és Zsigmond László • Főszerkesztő: Makovecz Imre Felelős szerkesztő: Kőszeghy Attila; wiewsanddetails@gmail.com • Lapterv és tipográfia: Makovecz Benjamin; makoveczb@mail.datanet.hu • Nyomás: Progresso Print Kft., Budapest. • ISSN 0866-0069 • A lap előfizethető átutalással, vagy az Alapítványtól igényelt csekken, illetve személyesen • Szerkesztőségi ügyintézés, szervezés, előfizetés, régi példányok árusítása: Artbureau Kft. 1065 Bp., Nagymező u. 4. I/128. telefon/fax: 322-0677; e-mail: haabkatalin@gmail.com • Egy szám ára: 750 Ft. Előfizetési díj a 2011. évre 2800 Ft. Külföldi előfizetőinknek a postaköltséget is felszámítjuk • **MEGVÁSÁROLHATÓ:** Budapest Galéria, 1056 Budapest, Szabadsajtó út 52. • D2K (1066. Bp., Ó u. 19.). • UR Könyvkiadó Ker. és Tipográfiai Stúdió Kft. (1122 Bp., Városmajor utca 28.) • Éghajlat Könyves Kávézó (1117 Bp., Karinthy Frigyes út 9.) • Fehérlófia Könyvesbolt (1084 Bp., József u. 8.) • FOK-TA Bt. Budapesti Teleki Téka, 1088 Budapest, Bródy Sándor u. 45. • FUGA Budapesti Építészeti Központ, 1052 Budapest, Petőfi Sándor u. 5. • Gondolat Könyvesház, 1053 Bp., Károlyi Mihály u. 16. • Heltai Gáspár Könyvesbolt (1054 Bp., Alkotmány utca 2.) • Írók Boltja, Parnasszus Kiadó Kft. (1061 Bp., Andrassy út 45.) • Kós Károly Alapítvány/Artbureau Kft. (1065 Bp., Nagymező utca 4.) • Lira és Lant Zrt. Szakkönyvtárház (1065 Bp., Nagymező u. 43.) • Litea Könyvesbolt és Teázó (1014 Bp., Hess András tér 4.) • Lord Extra Kft. könyvesboltja (6800 Hódmezővásárhely, Andrassy út 5-7.) • Lyra Könyvesház (2600 Vác, Piac utca 1.) • Magyar Építőművészek Szövetsége (1088 Bp., Ötpacsirta utca 2.) • Püski Kiadó Kft. (1122 Bp., Krisztina krt. 26.) Rádai Könyvesház (1092 Bp., Ráday utca 27.) • SZKITA Nagykereskedés (1062 Bp., Szondi út 60.) • Vince Kiadó Műcsarnok könyvesboltja (1146 Bp., Dózsa György út 37.) • Honlap: www.orszagepito.hu

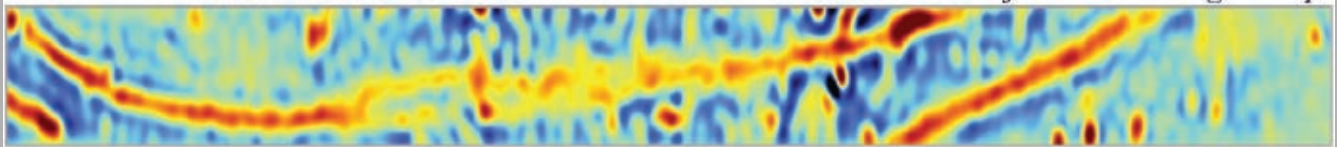

építészeti videók az interneten

FRACTAL Bt. fractal@fractal.hu
www.fractal.hu

újkorai védőmű mágneses képe

Geofizikai módszerekkel FÖLDTANI, MÉRNÖKI, RÉGÉSZETI és KÖRNYEZETVÉDELMI szolgálat

NEGRÓZÁS ÉS TERVEZÉS
Kortárs portugál építész
Contemporary Portuguese Architecture

Kortárs portugál építészet
Contemporary Portuguese Architecture

M E G J E L E N T !
A TERC Szakkönyvkiadó legújabb könyve több,
mint 50 kortárs portugál épületet mutat be.
Formátum: 214x300mm
328 oldalon 600 színes fotó és rajz.
Ár: 6800 Ft
Kapható a kiadóban és a nagyobb könyvesboltokban.

www.terc.hu

HAGYOMÁNYŐRZŐ PARASZTHÁZAK, PRÉSHÁZAK, PINCÉK ÉPÍTÉSE
a Balaton- felvidéken, kulcsrakész kivitelezéssel garanciával.
Referenciák Aszód-főtől Szigligetig. KOMÁRY KFT 003670 3319380
www.koskarolyegyesules.hu/tagok/komary.htm
SZAKSZERŰSÉG GYORSASÁG MEGBIZHATÓSÁG

Szűcs Endre
Dingó István
Földényi György
Férei Judit
Gonzales Gábor
Obreczán György

**MEGVÁSÁROLHATÓ
A SZERKESZTŐSÉGBEN**
06 30 9548730

A MEGFESTETT FÉNY
Diszkrét munkák a történelmi Magyarország
építészetében 1945-ig

**LIGHT CAPTURED
IN COLOUR**
Eredeti ár: 7980 Ft
Akción ár: 3990 Ft

ára 750 ft

